

54. Sakrament namaszczenia chorych

Czytając Ewangelię dowiadujemy się, że Pan Jezus wielokrotnie pochyłał się nad chorymi i uzdrawiał ich. Kościół stara się naśladować Chrystusa i również otacza opieką ludzi chorych. Szczególnie czyni to, udzielając im sakramentu namaszczenia chorych.

Namaszczenie chorych to sakrament, w którym ciężko chory człowiek otrzymuje szczególne łaski, ulgę w cierpieniu, a niekiedy przywrócenie zdrowia.

207

Głębiej skutków sakramentu namaszczenia chorych ukazuje fragment Listu św. Jakuba.

Spotkało kogoś z was nieszczęście? Niech się modli! Jest ktoś radośnie usposobiony? Niech śpiewa hymny! Choruje ktoś wśród was? Niech sprowadzi kapłanów Kościoła, by się modlili nad nim i namaścili go olejem w imię Pana. A modlitwa pełna wiary będzie dla chorego ratunkiem i Pan go podźwignie, a jeśli by popełnił grzechy, będą mu odpuszczone.

(Jk 5, 13-15)

Kościół, wypełniając polecenie zawarte w Liście św. Jakuba, udziela sakramentu namaszczenia chorych oraz nakazuje kapłanom ofiarować w modlitwie ludzi chorujących cierpiącemu i uwielbionemu Chrystusowi, aby przynosił im ulgę i zbawienie.

Namaszczenie chorych jest sakramentem przeznaczonym do umocnienia chorych, dlatego odpowiednią porą na jego przyjęcie jest czas, gdy wiernym zaczyna grozić niebezpieczeństwo śmierci z powodu choroby lub starości. Zgodnie z treścią Listu św. Jakuba i praktyką pierwotnego Kościoła, sakramentu namaszczenia chorych udziela się wiernym, którzy są słabi i z powodu choroby lub starości znajdują się w niebezpieczeństwie śmierci. Przy ocenie stanu choroby należy kierować się zwykłą roztropnością lub opinią lekarza. Sakramentu można również udzielić choremu przed operacją chirurgiczną, jeżeli jej przyczyną jest niebezpieczna choroba. Mogą go przyjąć także ludzie starsi, których opuściły już siły, mimo że nie przewiduje się ich poważnej choroby. Mogą go także otrzymać chore dzieci, jeżeli mają już przynajmniej ogólną świadomość dokonujących się czynności. Sakrament ten może być ponownie

54. Sakrament namaszczenia chorych

udzielony, jeżeli chory po jego przyjęciu powrócił do zdrowia i kolejny raz zachorował lub jeśli w tej samej chorobie stan chorego stał się krytyczny.

Nie wolno odkładać udzielenia sakramentu namaszczenia chorych do chwili śmierci, ponieważ zmarłym nie udziela się żadnego sakramentu. W godzinie śmierci sakrament namaszczenia chorych łączy się z Wiatykiem – Komunią świętą udzielaną uroczyście „na drogę” do wieczności.

Sakramentu namaszczenia chorych udziela się najczęściej po sakramencie pokuty, jednak w sytuacji, kiedy chory utracił już świadomość i nie potrafi mówić, ten sakrament daje łaskę odpuszczenia grzechów.

Prosząc o udzielenie namaszczenia, chory oczekuje działania łaski Chrystusa i wsparcia go szczególną modlitwą Kościoła. Owocem sakramentu namaszczenia chorych jest łaska umocnienia, pokoju i odwagi, aby przezwyciężyć trudności związane ze stanem ciężkiej choroby lub niedołęstwem starości. Jest ona darem Ducha Świętego, który odnawia ufność i wiarę w Boga oraz umacnia w walce przeciw pokusom złego ducha, zwłaszcza zniechęceni i trwodze przed śmiercią. Wsparcie Pana przez moc Jego Ducha ma prowadzić chorego do uzdrowienia duszy, a także do uzdrowienia ciała, jeśli taka jest wola Boża, ponadto **„jeśli by popełnił grzechy, będą mu odpuszczone”** (Jk 5, 15).

Sakrament ten może być udzielany na trzy sposoby:

- obrzęd zwyczajny,
- obrzęd podczas Mszy św.
- obrzęd namaszczenia dużej liczby chorych.

Liturgia sakramentu namaszczenia chorych obejmuje: pozdrowienie i pokropienie wodą święconą; spowiedź lub akt pokuty; czytanie Pisma św. (czasami połączone z homilią); litania za chorego, aby Chrystus nawiedził go, umocnił, uwolnił od grzechu, obdarzył zdrowiem, a także by wspomagał opiekujących się chorym; włożenie rąk na głowę chorego; poświęcenie oleju lub modlitwa dziękczynna; namaszczenie czoła i rąk; Modlitwa Pańska i błogosławieństwo. Sakrament namaszczenia chorych może być połączony z udzieleniem Komunii Świętej.

Słowa, które wypowiada kapłan podczas namaszczenia, wyrażają pełny skutek sakramentu chorych:

54. Sakrament namaszczenia chorych

Przez to święte namaszczenie niech Pan w swoim nieskończonym miłosierdziu wspomóż cię łaską Ducha Świętego. Amen.

Pan, który odpuszcza ci grzechy, niech cię wybawi i łaskawie podźwignie. Amen.

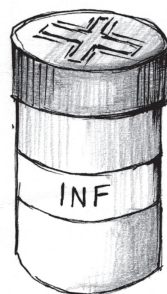
209

Formułę należy tak podzielić, by pierwszą część wypowiedzieć przy namaszczeniu czoła, drugą zaś przy namaszczeniu rąk.

W nagłym wypadku wystarczy dokonać jednego namaszczenia na czole albo na innej części ciała, wymawiając całą formułę.

Olej chorych (z j. łac. *oleum infirmorum*) – olej używany do namaszczenia winien pochodzić z oliwek. Poświęcenia oleju chorych dokonuje w Wielki Czwartek biskup lub upoważniony do tego kapłan. W razie konieczności może go poświęcić także kapłan podczas liturgii tego sakramentu. Modlitwa poświęcająca błaga Boga przez Chrystusa, by mocą Ducha Świętego ten poświęcony olej stał się duchowym lekarstwem dla chorego, przyniósł mu ulgę w cierpieniu i powrót do zdrowia.

Olejem namaszcza się chorego na czole i rękach (głowa i ręce są znakiem całej ludzkiej osoby i jej aktywności w świecie). W przypadku konieczności wystarczy jedno namaszczenie na czole lub innej zdrowej części ciała.

Modlitwa poświęcenia oleju:

Boże, Ojczy wszelkiej pociechy, Ty przez swojego Syna chciałeś leczyć cierpienia chorych, wysłuchaj łaskawie modlitwy pełnej wiary: prosimy Cię, Boże, ześlij z niebios Twojego Ducha Świętego Pocieszyciela, by Jego moc przeniknęła ten olej, który za Twoją sprawą wydało żywe drzewo dla pokrzepienia ciała. Niech Twoje święte błogosławieństwo sprawi, by ten olej stał się ochroną dla ciała, duszy i ducha każdego, kto będzie nim namaszczony, aby uwalniał od wszelkich cierpień, chorób i słabości. Boże, niech to będzie Twój święty olej dla nas przez Ciebie poświęcony, w imię naszego Pana Jezusa Chrystusa, który z Tobą żyje i króluje na wieki wieków. Amen.

⇒ Co to jest sakrament namaszczenia chorych?

Namaszczenie chorych to sakrament, w którym ciężko chory człowiek otrzymuje szczególne łaski, ulgę w cierpieniu, a niekiedy przywrócenie zdrowia.

55. Chrześcijańska troska o chorych i starszych

211

Wszyscy ludzie starsi byli kiedyś młodzi. Pełni energii i zapału ofiarowali swój czas dzieciom. Z wiekiem każdego człowieka opuszczają siły, a osłabiony organizm częściej ulega różnym chorobom. Czasami są one tak ciężkie, że przykuwają chorego do łóżka. Chorzy nie mogą już swobodnie zająć się tym, czym zajmowali się do tej pory, ani pójść tam, gdzie chcieliby się znajdować. Z tego powodu ludzie starsi i chorzy potrzebują troskliwej opieki. W pierwszym rzędzie zobowiązana jest do tego najbliższa

rodzina: dzieci i wnuki, którym kiedyś przekazali życie, a potem otoczyli ich wychowaniem. Opieka nad zniedołężniałymi rodzicami jest wyrazem prawdziwego miłosierdzia, czyli miłości okazanej poprzez różne czynności i działania. Starszym ludziom nie tylko trzeba przygotować posiłek, ale czasami trzeba ich również nakarmić i napić, bo sami już nie potrafią utrzymać łyżki, ani kubka. Należy ich również przyjąć do swego domu, aby nie czuli się samotni i opuszczeni. W opiece nad zniedołężniałymi starszymi ludźmi pomagają m.in. pielęgniarki zatrudnione w Stacjach Opieki Caritas. Osoby opiekujące się starszymi i chorymi muszą zatroszczyć się nie tylko o potrzeby ciała swoich podopiecznych, ale także o ich potrzeby ducha. Ludzie chorzy nie potrafią jak kiedyś udać się do kościoła, aby uczestniczyć w sprawowanej ofierze Mszy Świętej. Dlatego można zgłosić ich w kancelarii parafialnej i poprosić o odwiedzenie swoich bliskich przez kapłana. W każdej parafii odbywają się comiesięczne odwiedziny chorych. Podczas takiej wizyty duszpasterskiej chory może przystąpić do sakramentu pokuty, przyjąć sakrament namaszczenia chorych oraz Komunię Świętą. Jest ona dla chorego prawdziwym umocnieniem, a serdeczna rozmowa z kapłanem daje pociechę. Czasami trzeba zachęcać starszych ludzi, aby zgodzili się na takie odwiedziny, ponieważ niepotrzebnie obawiają się ich. W ten sposób ludzie starsi i schorowani mogą w dalszym ciągu kontynuować godne chrześcijańskie życie. Wiedzą, że przeżywane cierpienia i trudności mogą złączyć z ofiarą cierpiącego Chrystusa.

Przed przyjściem kapłana należy odpowiednio przygotować pokój chorego. Powinien znaleźć się w nim stół nakryty białym obrusem. Na stole należy ustawić krzyż i dwie zapalone świece, miseczkę z wodą święconą i kropidło.

55. Chrześcijańska troska o chorych i starszych

212

Trzeba jeszcze przygotować szklankę z wodą i łyżeczkę, które są pomocne w spożyciu podanej Komunii Świętej. Na stole powinien również znaleźć się spodek z wata, chlebem i solą, które służą kapłanowi do otarcia rąk po udzielonym sakramencie namaszczenia chorych. Po odejściu kapłana zarówno waty jak i chleba nie wolno wyrzucać, ale należy je spalić.

Do wspólnej modlitwy z chorym i kapłanem jest zaproszona cała obecna w domu rodzina, aby utworzyć prawdziwą wspólnotę, w której wszyscy łączą się z Chrystusem. Pan Jezus pragnie umocnić nie tylko cierpiącego chorego, ale również bliskich, którzy doświadczają trudu opieki nad osobą starszą i schorowaną. Pokój chorego należy opuścić jedynie na czas udzielania sakramentu pokuty.

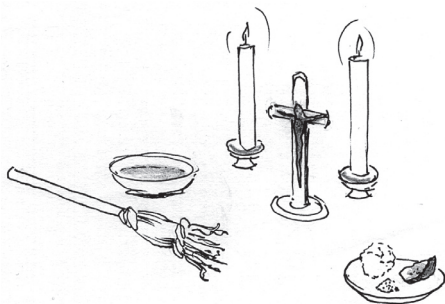
Należy w miarę możliwości starać się znaleźć starszym i chorym proste czynności, które będą mogli wykonywać, aby nadal czuli się potrzebni. Wszyscy

starsi i schorowani ludzie są bardzo potrzebni młodszym, ponieważ opieka nad nimi uczy prawdziwej miłości, która wyraża się w cierpliwości, wrażliwości, życzliwości i trosce. Uczy, czym jest prawdziwe człowieczeństwo. Można również przygotować dla chorego radio lub telewizor, dzięki którym będzie mógł wysłuchać transmisji Mszy Świętej.

W Kościele każdego roku 11 lutego obchodzi się Światowy Dzień Chorego. Ustanowił go 13 maja 1992 roku św. Jan Paweł II. Jego celem jest uwrażliwienie całej wspólnoty Kościoła na potrzeby chorych ludzi. Wszyscy wierni, także ci, którzy nie muszą opiekować się ludźmi chorymi i starszymi, powinni o nich pamiętać w modlitwie.

Boże, Ojciec nasz, niech Twa Opatrzność czuwa nad chorymi i cierpiącymi, aby umieli połączyć swoje cierpienia z ofiarą Chrystusa. Daj wszystkim schorowanym i zniedołężniałym łaskę dobrego i owocnego przeżywania cierpienia. Nieustannie dodawaj im siły i otuchy, pocieszaj ich przynosząc ulgę. Niech Duch Święty prowadzi ich do świętości i szczęścia wiecznego. Amen.

Światowy Dzień Chorego obchodzony jest w dniu pierwszego objawienia się Matki Bożej w Lourdes, które miało miejsce 11 lutego 1858 r. 25 lutego, w czasie jednego z kolejnych objawień, Maryja wskazała Bernadecie miejsce, z którego trzeba usunąć trochę ziemi, aby wytrysnęło z niego źródło czystej wody. Jeden z mieszkańców Lourdes, po przemyciu oczu wodą ze źródła, odzyskał

55. Chrześcijańska troska o chorych i starszych

wzrok, inny otrzymał łaskę uzdrowienia ręki, która miała być amputowana. Od tej pory do Lourdes zaczęło przyjeżdżać wielu chorych, którzy w modlitwie błagali Maryję, aby wypraszała im u Boga łaskę uzdrowienia. Aktualnie do tego miejsca rocznie pielgrzymuje około 6 milionów ludzi, w tym 80 tysięcy chorych. Nad grota objawień wybudowano trzy kościoły połączone w jedną całość: najdawniejszą kryptę, znajdującą się nad nią bazylikę Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny oraz bazylikę Różańcową, przed którą rozciąga się mieszczący 40 tysięcy wiernych plac Różańcowy. W sanktuarium wybudowano jeszcze jeden kościół, który znajduje się całkowicie pod ziemią. Może on pomieścić w czasie sprawowanej Mszy św. 25 tysięcy wiernych. Każdego dnia pielgrzymi i chorzy, umieszczeni w specjalnych wózkach lub łózkach, mogą uczestniczyć w sprawowanej Mszy św. oraz procesji eucharystycznej kończącej się błogosławieństwem chorych. Wieczorem na placu Różańcowym odbywa się procesja ze świecami, podczas której jest odmawiany w różnych językach różaniec. Oprócz tego dla pielgrzymów wybudowano obok grotty pomieszczenia z basenami kąpielowymi, przez które przepływa woda ze źródła, a dla chorych ośrodek dysponujący 904 łózkami. Chorych i pielgrzymów w Lourdes otacza opieką wielu lekarzy, pielęgniarek oraz 100 tysięcy wolontariuszy.

Maryja nazywana Uzdrowieniem Chorych wyprasza u Boga dla cierpiących wszelkie łaski dające przede wszystkim odnowę duchową. Matka Boża swoim pokornym i posłusznym życiem uczy ludzi zawierzenia siebie Bogu i przyjęcia Jego woli, nawet jeżeli jest to choroba i cierpienie.

MODLITWA ZA OPIEKUJĄCYCH SIĘ CHORYMI

Panie i Ojciec nasz, natchnij opiekujących się chorymi miłością i dobrocią dla cierpiących. Daj im cierpliwość i wytrwałość. Chron ich od wszystkiego złego we wszelkich ich pracach. Daj im siłę moralną i fizyczną, aby sumiennie spełniali swe posłannictwo w imię Boga, który jest najwyższym lekarzem i uzdrowicielem. Amen. <https://gloria.tv>

VII

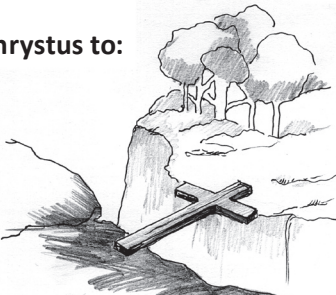
Sakramenty w służbie komunii i postaniu

56. Sakrament kapłaństwa

217

Od najdawniejszych czasów ludzie różnych kultur, żyjący w różnych miejscach na świecie oraz wyznający różne religie odczuwali silną potrzebę bliskości Boga. Potwierdzają to słowa starożytnego myśliciela Plutarcha z Cheronei, który żył w I w.: *Widziałem miasta bez murów, bez władców, bez pałaców, bez teatrów i szkół, ale nie spotkałem miasta bez ołtarza, na którym by nie składano ofiar Panu Bogu.* Społeczeństwa zawsze wybierały spośród siebie kapłanów, którzy mieli składać Bogu ofiary i pełnić rolę pośredników między ziemią a niebem. W Starym Testamencie rolę tę pełnili mężczyźni pochodzący z pokolenia Lewiego. Jednak dopiero Jezus Chrystus, przychodząc na świat, stał się prawdziwym budowniczym mostu, który trwale połączył ludzi z Bogiem. To on jest jedynym pośrednikiem przekazującym to, co święte ludziom oraz to, co ludzkie Bogu.

<p>Chrystus to:</p> 	<ul style="list-style-type: none"> – Pontifex Maximus najwyższy Kapłan (z j. łac. budowniczy mostów). – Sacerdos z j. łac. kapłan, czyli osoba przekazująca to, co święte.
---	--

Każdy chrześcijanin przyjmując sakrament chrztu jest przez Boga namaszczoney, a poprzez to ma udział w kapłaństwie Chrystusa. Jest to kapłaństwo powszechne, które pomaga ochrzczonym prowadzić życie święte, zgodne z Bożą wolą oraz głosić Ewangelię. Dzięki niemu wypełniają się słowa Pana Jezusa: **Wy jesteście solą dla ziemi. (...) Wy jesteście światłem świata.** (Mt 5, 13-14)

Chrystus ustanowił sakrament kapłaństwa w czasie Ostatniej Wieczerzy, polecając Apostołom po ustanowieniu Eucharystii: **To czyńcie na moją pamiątkę.** (Łk 22, 19) Po Zmartwychwstaniu przekazał im władzę odpuszczania grzechów w sakramencie pokuty. Dla Chrystusa nie miało znaczenia, z jakiego pokolenia pochodzili Apostołowie, ani jaki zawód wcześniej wykonywali. Wybierając ich jednocześnie przygotował ich do tego, aby w Jego imię stali się kapłanami Kościoła. Przebywanie z Chrystusem stało się dla nich prawdziwym seminarium.

Sakrament kapłaństwa jest dany Kościołowi, aby w nim kapłani wypełniali powierzona sobie funkcję i urząd.

Jedynie Chrystus jest prawdziwym Kapłanem, pozostali bowiem są Jego sługami. Św. Tomasz z Akwinu

218

Chrystus jest Arcykapłanem „pośrednikiem między Bogiem a ludźmi” (1 Tm 2, 5). To on, oddając na krzyżu swoje życie za ludzi, złożył ofiarę doskonałą, która uobecnia się podczas każdej Mszy Świętej. W Nowym Testamencie kapłan może sprawować swoją posługę jedynie w łączności z Chrystusem i Jego ofiarą oraz dzięki Chrystusowemu powołaniu i posłaniu. To Chrystus wybiera sobie kapłanów, napełniając ich serca powołaniem, które przyjmują z pokornym zadziwieniem. Podobnie jak Apostołów, czyni ich pomocnikami pracującymi w owczarni, którą jest Kościół.

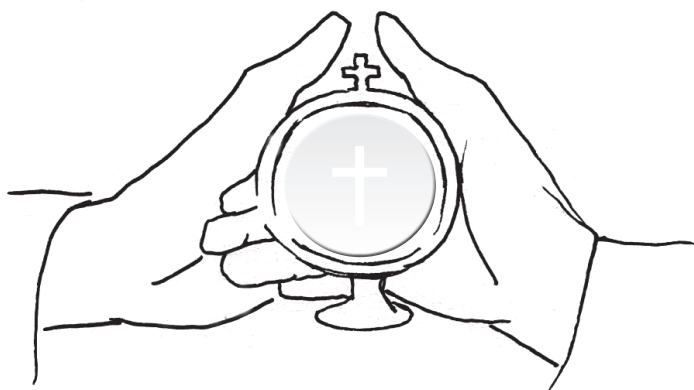
Kapłan sprawując sakramenty nie działa swoją mocą, ale *in persona Christi* – czyli w osobie Chrystusa. Jest przede wszystkim sługą Chrystusa i ludzi, do których został posłany. Niczego nie ma z siebie. W jego ręce Chrystus powierza swoją moc, która uzdrawia, przemienia i zbawia. To jego sakramentalna posługa

przekazuje Boga w serce drugiego człowieka. Kapłan uświęca ludzi i rzeczy, choć sam nadal pozostaje słaby i grzeszny. Ludzie są uświęceni jego posługą o tyle, o ile sami się otworzą na działanie udzielanej im łaski Bożej.

Pełnię sakramentu kapłaństwa Pan Jezus

udzielił Apostołom i ich następcom – biskupom. Do naszych czasów wszyscy biskupi pozostający w łączności z papieżem – biskupem Rzymu są kontynuacją Kolegium Apostolskiego. Zachowują z nim łączność w sprawowanej posłudze sakramentalnej, głoszonym nauczaniu i pasterskim prowadzeniu wspólnoty Kościoła.

Sakrament kapłaństwa otrzymali biskupi, prezbiterzy (kapłani) i diakoni służący Kościołowi. Są to trzy stopnie sakramentalnego kapłaństwa, które pozostawiają na duszy niezatarte znamię.

56. Sakrament kapłaństwa

Stopień kapłaństwa hierarchicznego	Posiadane uprawnienia	
Biskupi	Są ustanawiani przez papieża. Posiadają pełnię sakramentu kapłaństwa (bierzmują, udzielają święceń diakonom, kapłanom i innym biskupom, poświęcają kościoły), odpowiadają za powierzony im Kościół w diecezji (głoszone słowo Boże, oddawaną Bogu cześć i posługę duszpasterską).	
Prezbiterzy (kapłani)	Przyjęli święcenia kapłańskie drugiego stopnia. Są zobowiązani do okazania posłuszeństwa księdzu biskupowi oraz udzielenia mu potrzebnej pomocy. Odpowiadają za pracę duszpasterską w parafii. Mogą odprawiać Mszę św., spowiadać, chrzcić i udzielać sakramentu namaszczenia chorych.	
Diakoni	Przyjęli święcenia kapłańskie pierwszego stopnia. Pomagają w parafii kapłanom. Mogą chrzcić, udzielać Komunii św., głosić kazania i przewodniczyć obrzędom pogrzebowym.	

Panie i Boże nasz, Królu nieba i ziemi. Ty, powierzyłeś kapłanom Najświętszy Sakrament, skarb swojego Stworzenia, oddając w ich ręce władzę nad samym sobą. Ześlij Twojemu ludowi świętych kapłanów, aby mu byli podporą w trudnościach, braćmi w potrzebach, aby Ciebie słowem, czynem, miłością wprowadzali w serca ludzkie i trudy codziennego życia. Spraw, aby serca kapłańskie, myśli i ręce pozostały czyste, pokorne i zawsze gotowe do posługi. Niech będą odbiciem Twego Świętego

Oblicza, niech pozostaną wierni Tobie, Twojemu Kościołowi i swojemu powołaniu, aż do ostatniej chwili swego życia. Amen <http://kaplani.com.pl>

57. Udzielenie sakramentu kapłaństwa

Pan Bóg dając człowiekowi życie, daje mu również powołanie, które ma wypełnić. To właśnie realizacja Bożego zadania jest podstawą szczęśliwego i spełnionego życia. Starając się być blisko Boga, można w czasie modlitwy, w rozmowie z drugim człowiekiem lub poprzez różne sytuacje odkryć swoje powołanie. Jedni są powołani do małżeństwa, inni do życia w stanie wolnym, a jeszcze inni do kapłaństwa lub do życia w stanie zakonnym.

Po odkryciu swojego powołania należy z odwagą przygotować się do jego wypełnienia. Młodzi mężczyźni, którzy w sercu rozpoznali głos Chrystusa wzywający ich do podjęcia w Kościele służby kapłańskiej, muszą po zdaniu matury lub później rozpocząć naukę w seminarium duchownym. Jest to wyższa szkoła, w której dzięki trosce i staraniom starszych kapłanów pełniących funkcję nauczycieli i ojców duchowych, otrzymują odpowiednią formację intelektualną, moralną i duchową, czyli uczą się przede wszystkim kochać Boga i bliźniego, dobrze postępować oraz zdobywają potrzebną

wiedzę. Uczą się naśladowania Chrystusa, aby w posłuszeństwie, pokorze i ubóstwie służyć Bogu i ludziom, do których będą w przyszłości posłani. Nauka w tej szkole trwa sześć lat i obejmuje wykłady z filozofii oraz teologii. Wstępując do seminarium mężczyźni, aby nauczyć się życia we wspólnocie, opuszczają dom rodzinny i od tej pory mieszkają w domu wyznaczonym przez biskupa – stają się klerykami. Seminarium jest w każdej diecezji objęte szczególną troską, ponieważ od jego prawidłowego funkcjonowania zależy późniejsza praca kapłanów w parafiach.

Dzień kleryków rozpoczyna się o 6.00 rano, a kończy o 22.00 wieczorem. Jest wypełniony wspólną modlitwą, Eucharystią, wykładami, czytaniem tekstów duchowych, nauką śpiewu oraz wspólnym spożywaniem posiłków i odpoczynkiem.

Zwykle po trzech latach następują obłóczyny, czyli uroczyste przyjęcie stroju duchownego, którym jest sutanna.

Seminarium – z j. łac. oznacza miejsce zasiewu ziarna.

Kleryk = alumn – student seminarium duchownego.

Filozofia – z j. łac. umiłowanie mądrości, nauka, która rozważa najistotniejsze problemy dotyczące sensu i celu życia.

Teologia – nauka o Bogu, zgłębianie prawd objawionych.

57. Udzielenie sakramentu kapłaństwa

222

Po piątym roku studiów klerycy przyjmują z rąk księdza biskupa pierwszy stopień święceń kapłańskich i stają się diakonami. Ślubują wtedy celibat, posłuszeństwo biskupowi i przyrzekają odmawiać brewiarz. Święcenia diakonatu nie upoważniają do odprawiania Mszy Świętej i udzielania sakramentu pokuty.

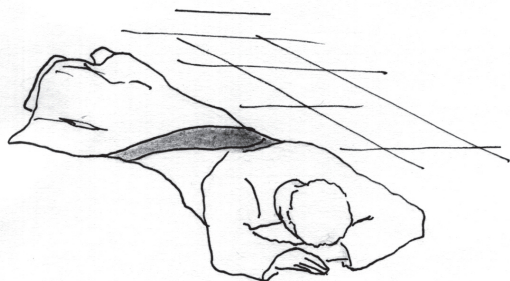
Po szóstym roku studiów diakoni otrzymują z rąk księdza biskupa drugi stopień święceń kapłańskich i stają się prezbiterami – kapłanami.

Sakrament kapłaństwa jest udzielany przez księdza biskupa zawsze w czasie Mszy św. Po Ewangelii następuje przedstawienie kandydatów i wygłoszenie homilii. Kolejno ksiądz biskup pyta kandydatów, czy chcą wiernie sprawować posługę kapłańską głosząc Ewangelię, sprawując Eucharystię, udzielając sakramentów i nieustannie modląc się za lud.

Następnie kandydaci podchodzą kolejno do biskupa, klękają przed nim, wkładają swoje złożone ręce w jego ręce i przyrzekają mu cześć oraz posłuszeństwo. Biskup wypowiada słowa: *Niech Bóg, który rozpoczął w Tobie dobre dzieło, sam go dokona.*

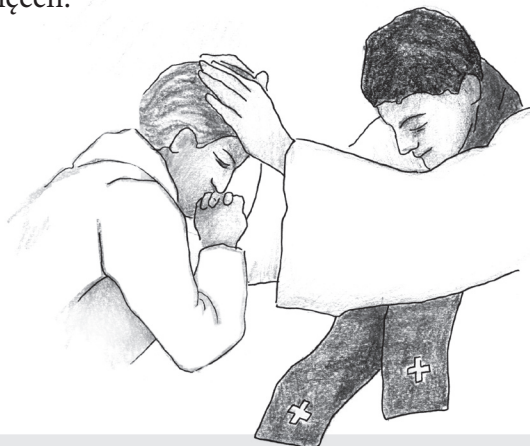
Po tym obrzędzie kandydaci modlą się leżąc krzyżem, a wierni z biskupem odmawiają litanię do Wszystkich Świętych.

Biskup i wszyscy obecni kapłani nakładają ręce na głowy kandydatów. Jest to znak wołania o moc Ducha Świętego i znak włączenia we wspólnotę kapłańską. Następnie klękają przed biskupem, który wypowiada uroczystą modlitwę święceń.

Prosimy Cię, Ojciec Wszechmogący, daj tym sługom swoim godność prezbiteratu, odnow w ich sercach Ducha Świętości, aby od Ciebie otrzymali urząd kapłański i przykładem swojego postępowania pociągnęli innych do poprawy obyczajów.

(Fragment modlitwy)

57. Udzielenie sakramentu kapłaństwa

Nowo wyświęceni kapłani ubierają kapłański strój (ornat). Ksiądz biskup namaszcza ich ręce olejem krzyżma i przekazuje im kielich z winem oraz patenę z hostią. Na zakończenie obrzędu biskup i wybrani prezbiterzy przekazują nowo wyświęconym kapłanom pocałunek pokoju.

Od tej pory wyświęceni do końca życia pozostają kapłanami „**na mocy sakramentu kapłaństwa wyświęceni są, aby głosić Ewangelię, być pasterzami wiernych i sprawować kult Boży jako prawdziwi kapłani Nowego Testamentu**” (z *Konstytucji dogmatycznej o Kościele*, 28).

Nowo wyświęceni kapłani po raz pierwszy z biskupem sprawują ofiarę Mszy św. Odtąd z jego polecenia będą wypełniać swoją posługę, a biskup przejmuje odpowiedzialność za nich w diecezji.

223

Żniwo wprowadzie wielkie, ale robotników mało; proście więc Pana żniwa, żeby wyprawił robotników na swoje żniwo. (Łk 10, 2)

Ponieważ na świecie ciągle brakuje kapłanów, wspólnota wiernych modli się o liczne, święte powołania kapłańskie i zakonne. Szczególnie czyni to w IV Niedzielę Wielkanocną, zwaną Niedzielą Dobrego Pasterza.

W naszej diecezji Wyższe Międzydiecezjalne Seminarium Duchowne w Opolu zaprasza czasami uczniów szkół śred-

nich oraz studentów uczelni wyższych na kilkudniowe rekolekcje powołaniowe, aby młodzi mężczyźni mogli rozeznaczyć drogę swego powołania oraz z bliska poznać życie kleryków.

⇒ *Jakie przyrzeczenia składają podczas swoich święceń prezbiterzy?*

Prezbiterzy przyrzekają posłuszeństwo biskupowi, wierną posługę duszpasterską poprzez głoszenie słowa Bożego oraz sprawowanie sakramentów, osobiste wzrastanie w świętości oraz zachowanie celibatu.

Prymicje – pierwsza Msza Święta, którą nowo wyświęcony kapłan odprawia w swojej rodzinnej parafii.

Celibat – z j. łac. bezzenny, zobowiązuje do niego prawo kościelne. Jest wyrazem całkowitego poświęcenia się służbie Bogu i ludziom.

58. Sakrament małżeństwa

225

Stwarzając cały świat Pan Bóg, jako koronę wszystkich istot żyjących, powołał do życia człowieka – mężczyznę i niewiastę. Zaprosił ich również, aby panując nad całą ziemią włączyli się w Jego dzieło stworzenia.

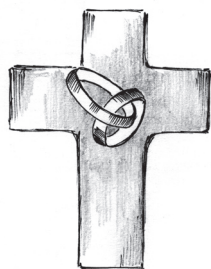
Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył: stworzył mężczyznę i niewiastę. Po czym Bóg im błogosławił, mówiąc do nich: „Bądźcie płodni i rozmnażajcie się, abyście zaludnili ziemię i uczynili ją sobie poddaną (...).” (Rdz 1, 28)

Czytając w Piśmie Świętym pierwszy i drugi opis stworzenia można zauważyć, że w planach Boga małżeństwo od samego początku było monogamiczne i nierozdzielalne. Fragmenty Starego Testamentu opisują jednak sytuacje mówiące o tym, że jeden mężczyzna miał kilka żon. Mojżesz z kolei wprowadził tak zwany „list rozwodowy”, którym mężczyzna mógł oddalić od siebie żonę. Ludzie ulegli swoim słabościom i samowolnie złagodzili prawo ustanowione przez Pana Boga.

Monogamia – małżeństwo jednej kobiety z jednym mężczyzną.

Poligamia – małżeństwo z więcej niż jedną kobietą lub jednym mężczyzną.

Chrystus na nowo przypomniał odwieczne prawo Boże i wskazał je jako drogę wiodącą do prawdziwego szczęścia. Przywrócił nierozdzielność małżeńskiego związku jednej kobiety z jednym mężczyzną.

(...) Co więc Bóg złączył, niech człowiek nie rozdziela. (Mt 19, 6)

Umocnił go łaską i uczynił małżeństwo ludzi wierzących sakramentem, czyli miejszem szczególnej obecności Boga i źródłem łask. Sakrament małżeństwa wytycza również dodatkowy cel małżonków, którym jest troska o zbawienie współmałżonka oraz o zbawienie ich dzieci.

Obecnie ludzie pragnąc zbudować szczęście rodzinne łączą się ze sobą w różnego rodzaju związkach:

- wspólnie mieszkają, niczego sobie wzajemnie nie obiecując,
- zakładają, zgodnie z prawem cywilnym, związek małżeński, do którego nie zapraszają Pana Boga, ani nie proszą o Jego pomoc (może uważają, że wystarczą im do tego ich własne siły), a czasem tworząc kolejne związki już sakramentu małżeństwa zawrzeć nie mogą,
- zawierają sakramentalny związek małżeński.

Sakrament małżeństwa to związek jednego mężczyzny i jednej kobiety, do którego jest również zaproszony Chrystus. Jego celem jest uświęcenie wzajem-

nej miłości i trwanie w niej, przekazywanie życia dzieciom oraz wychowanie ich w wierze katolickiej, a także wzajemna pomoc męża i żony w organizowaniu codziennego życia.

Chrystus raz na zawsze wchodzi we wspólne życie małżonków. To On ich łączy i On z nimi nieustannie pozostaje, obdarzając w każdej dobrej i trudnej chwili, niezbędnymi łaskami. Małżonkowie muszą być ciągle tego świadomi i gotowi na przyjęcie Jego darów.

Sakrament małżeństwa jest podstawą szczęśliwej rodziny.

Sakrament małżeństwa jest nierozzerwalny, ponieważ współmałżonków łączy sam Chrystus. Jest to związek, który wyraża miłość Boga do całego stworzenia oraz poświęcenia się, aż po sam krzyż, Chrystusa dla Kościoła. Sakrament małżeństwa jest również nierozzerwalny dlatego, że prawdziwa miłość wyraża się właśnie poprzez całkowite oddanie się sobie nawzajem.

Ślubowanie wierności w małżeństwie opiera się bardziej na absolutnej wierności Boga niż na ludzkiej umiejętności kochania. W sakramencie małżeństwa Pan Bóg nieustannie wspiera małżonków swoją łaską, udzielając im potrzebnej pomocy, aby pomimo swoich wad mogli wytrwać w złożonym sobie wzajemnie przyrzeczeniu.

Wynika z tego, że sakramentu małżeństwa, inaczej niż w prawie cywilnym, nie można rozwiązać rozwodem. Czasami zdarza się jednak, że narzeczeni są wobec siebie nieszczerzy i zatają przed sobą ważne sprawy. W takiej sytuacji sakrament małżeństwa, pomimo odbytej w kościele ceremonii, nie jest ważnie zawarty i musi być uznany za nieważny. Podstawą sakramentu nie może być kłamstwo człowieka.

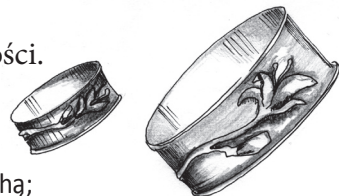
„Małżeństwo jest codzienną pracą i to pracą artystyczną. Zadaniem męża jest bowiem, by jego żona stawała się (...) coraz piękniejszą kobietą. Podobnie ona ma zadanie, by jej mąż stawał się coraz bardziej mężczyzną. Bóg błogosławi, ale On działa przez nasze, ludzkie ręce, dlatego bądźcie zawsze przejęci wzrostem drugiej osoby”. *Papież Franciszek*

58. Sakrament małżeństwa

227

Zawarcie sakramentu małżeństwa to jedna z najważniejszych decyzji, jaką podejmuje się w życiu. Wymaga dojrzałości i podjęcia odpowiedzialności za szczęście doczesne i życie wieczne drugiego człowieka, dlatego należy się do niej dobrze przygotować. Trzeba poznać człowieka, z którym chce się spędzić resztę życia. Dowiedzieć się, co jest dla niego cenne i ważne, jak zachowuje się w trudnych sytuacjach, czy potrafi innych ludzi otaczać dobrem i życzliwością.

Wzajemne poznanie się wymaga czasu i życia w czystości.
Pan Bóg obdarzył nas niezwykłą zdolnością kochania.

Miłość cierpliwa jest, łaskawa jest.

Miłość nie zazdrości, nie szuka poklasku, nie unosi się pychą;
nie dopuszcza się bezwstydu, nie szuka swego, nie unosi się gniewem,
nie pamięta złego;
nie cieszy się z niesprawiedliwości, lecz współweseli się z prawdą.
Wszystko znosi, wszystkiemu wierzy, we wszystkim pokłada nadzieję,
wszystko przetrzyma.

Miłość nigdy nie ustaje (...) (1 Kor 13, 4-8)

Nasza miłość może wzrastać i dojrzewać. Jest jednak narażona na zniszczenie przez ludzkie słabości. Narzeczeni uczestnicząc w naukach przedmałżeńskich, mogą przed ślubem uczyć się dobrej budującej rozmowy oraz rozwiązywania konfliktów. Są to podstawowe umiejętności, które prowadzą do wzajemnego zrozumienia, a poprzez to do szczęśliwego życia w małżeństwie.

„Przyrzeczenie miłości na zawsze staje się możliwe, gdy odkrywamy większy od naszych projektów plan, który nas wspiera i pozwala nam ofiarować ukochanej osobie całą przyszłość.” *Papież Franciszek*

⇒ *Co to jest małżeństwo?*

Małżeństwo jest to sakrament, w którym chrześcijanie stanu wolnego zawierają ze sobą nierozzerwalny związek i otrzymują łaski do wiernego wypełniania przyjętych obowiązków.

1. Zastanów się i napisz:

- dlaczego ludzie wierzący zawierają w Kościele sakrament małżeństwa,
- kto i w jaki sposób wspiera małżonków w zawartym sakramencie.

2. Odszukaj w DN modlitwę za swoich rodziców oraz modlitwę o błogostawieństwo w rodzinie. Staraj się często je odmawiać.

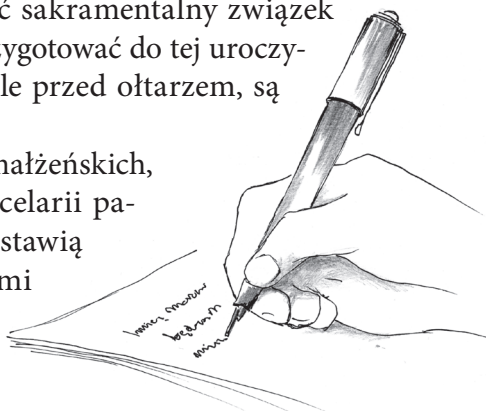

59. Liturgia sakramentu małżeństwa

Narzeczeni, którzy pragną zawrzeć sakramentalny związek małżeński, muszą się odpowiednio przygotować do tej uroczystej ceremonii. Zanim staną w kościele przed ołtarzem, są zobowiązani do:

- uczestniczenia w naukach przedmałżeńskich,
- spotkania się z księdzem w kancelarii parafialnej, podczas którego przedstawia swoje akty chrztu, odpowiednimi dokumentami potwierdzą swój udział w katechezie oraz spiszą protokół przedślubny,
- zatroszczenia się o wygłoszenie zapowiedzi przedślubnych zarówno w parafii narzeczonego, jak i narzeczonej,
- przystąpienia do sakramentu pokuty.

Sakramentu małżeństwa udziela się najczęściej podczas Mszy św. sprawowanej w intencji nowożeńców. Po liturgii słowa narzeczeni zbliżają się do ołtarza i stają przed kapłanem. Wobec niego wyrażają pragnienie zawarcia małżeństwa, modlą się wspólnie ze wszystkimi o dar Ducha Świętego, a wypowiadając słowa przysięgi małżeńskiej – **udzielają sobie wzajemnie sakramentu małżeństwa**, przyjmują błogosławieństwo kapłana oraz nakładają sobie nawzajem obrączki. Obrzęd kończy się modlitwą powszechną.

 Wyrażenie pragnienia zawarcia sakramentu małżeństwa – kapłan zadaje narzeczonym pytania o gotowość przyjęcia sakramentu oraz podjęcia zadań, które z niego wynikają. Narzeczeni zgodnie muszą potwierdzić, że:

- dobrowolnie zgadzają się na zawarcie sakramentu,
- chcą wytrwać do końca życia w związku tylko z tą jedną wybraną osobą,
- pragną przekazać życie dzieciom.

Modlitwa do Ducha Świętego

Kapłan zaprasza do niej słowami: Prośmy Ducha Świętego, aby uświęcił ten związek i dał narzeczonym łaskę wytrwania. Niech ich miłość, przez Niego umocniona, stanie się znakiem miłości Chrystusa i Kościoła.

Kolejno wszyscy zgromadzeni wspólnie śpiewają hymn do Ducha Świętego, prosząc Go o udzielenie narzeczonym wszelkich darów potrzebnych do prowadzenia szczęśliwego życia rodzinnego.

Zawarcie małżeństwa

Kapłan: Skoro zamierzacie zawrzeć sakramentalny związek małżeński, podajcie sobie prawe dłonie i wobec Boga i Kościoła powtarzajcie za mną słowa przysięgi małżeńskiej.

Narzeczeni zwracają się do siebie i podają sobie prawe dłonie. Kapłan wiąże je końcem stuły.

Naręczony powtarza za kapłanem:

JA, N. (imię), BIORĘ CIEBIE, N. (imię), ZA ŻONĘ (MĘŻA) I ŚLUBUJĘ CI MIŁOŚĆ, WIERNOŚĆ I UCZCIWOŚĆ MAŁŻEŃSKĄ ORAZ ŻE CIĘ NIE OPUSZCZĘ AŻ DO ŚMIERCI. TAK MI DOPOMÓŻ, PANIE BOŻE WSZECHMOGĄCY, W TRÓJCY JEDYNY I WSZYSCY ŚWIĘCI.

Następnie wypowiadając imię narzeczonego słowa przysięgi powtarza naręczona.

„**Ślubuję ci miłość**” – miłość wzajemną, której podstawą jest służba i gotowość przebaczenia.

„**Ślubuję ci wierność**” – wyłączność, polegającą na świadomym zaangażowaniu się w rozwój tylko tej jednej miłości oraz zrezygnowaniu z nowych związków.

„**Ślubuję ci uczciwość**” – prawość, która jest podstawą zaufania. Możesz na mnie polegać w każdej sytuacji.

„**Oraz że cię nie opuszczę aż do śmierci**” – będę Cię wspierał i pomagał Tobie do ostatniego dnia mojego życia.

Jeżeli narzeczeni nie mogą mówić, podpisują formułę wobec kapłana lub innymi znakami wyrażają zgodę na małżeństwo.

Potwierdzenie małżeństwa

Kapłan mocą swojego urzędu potwierdza zawarty sakrament małżeństwa oraz błogosławi go. Następnie usuwa z rąk małżonków stułę.

59. Liturgia sakramentu małżeństwa

Pobłogosławienie i nałożenie obrączek

Kapłan błogosławi przyniesione do kościoła obrączki, a małżonkowie na znak złożonej sakramentalnej przysięgi zakładają je sobie wzajemnie na serdeczny palec – mąż żonie, a żona mężowi.

231

Obrączka, jako znak zaślubin, jest wykonana ze szlachetnego metalu – złota lub srebra. Wyraża miłość i wierność. Jest pobłogosławiona przez kapłana, dlatego można ją traktować jako wyjątkowy **małżeński medalik**. Widok obrączki umacnia zawarty związek, przypominając żonie miłość i oddanie męża, a mężowi miłość i oddanie żony, dlatego należy ją zawsze nosić. W wyjątkowych sytuacjach małżonkowie mogą uzyskać odpust częstkowy poprzez świadome, pełne czci ucałowanie swojej obrączki.

Warto zapamiętać i w domu uroczystie obchodzić datę zawarcia sakramentalnego związku małżeńskiego. Jest to dzień położenia w Chrystusie fundamentu, na którym małżonkowie rozpoczęli budować swoje rodzinne szczęście. Można ten dzień uczcić, zamawiając w intencji całej rodziny Mszę św. dziękując Bogu za wszelkie otrzymane łaski i prosząc o dalsze błogosławieństwo Boże.

Srebrne Gody – 25. rocznica zawarcia sakramentalnego związku małżeńskiego.

Złote Gody – 50. rocznica zawarcia sakramentalnego związku małżeńskiego.

W sakramencie małżeństwa Bóg powierza troskę o życie doczesne i wieczne wzajemnie: żony – mężowi, a męża – żonie, obojgu zaś o ich przyszłe dzieci. Przysięga małżeńska złożona przed Bogiem i Kościołem jest zadaniem, którego realizacja jest podstawą szczęśliwego życia w rodzinie.

⇒ *Kto udziela sakramentu małżeństwa?*

Sakramentu małżeństwa udzielają sobie wzajemnie: żona mężowi, a mąż żonie.

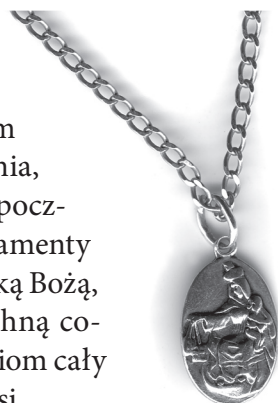

60. Sakramentalia

W czasie katechez klasy szóstej omawialiśmy siedem sakramentów Kościoła. Każdy z nich jest widzialnym znakiem, który z ustanowienia Pana Jezusa daje ludziom niewidzialną łaskę Bożą.

W kościele sprawowane są również **sakramentalia**, które są świętymi znakami wskazującymi duchowe dobra osiągnięte dzięki wstawiennictwu Kościoła. Oprócz tego przygotowują ludzi do przyjęcia łaski Bożej udzielanej w sakramentach oraz uświęcają różne okoliczności życia. (*Konstytucja o liturgii świętej*)

Działanie sakramentaliów wynika z nieustannej modlitwy i wstawiennictwa całego Kościoła. Mają wzmacniać dusze uczestniczących w nich ludziach i tworzyć dobra duchowe w świecie. Są one również udzielane na mocy działania Kościoła i nie zależą od prywatnej pobożności udzielającej je osoby. Wprowadzają ludzi w sferę tego, co święte i pomagają tym samym lepiej przygotować się na przyjęcie sakramentów świętych. Jeżeli godnie i z szacunkiem wykonamy znak krzyża, rozpoczynając rachunek sumienia, to wpisujemy się jednocześnie w sferę tego, co święte i rozpoczynamy lepiej przygotowywać się do sakramentu pokuty. Sakramenty uświęcają najważniejsze momenty życia, wypełniając je łaską Bożą, a sakramentalia wprowadzają świętość w naszą powszechną codzienność, aby stawała się bardziej Boża. Towarzyszą ludziom cały czas, jak medalik, którego nie zdejmujemy z naszych piersi.

Możliwość ich przyjęcia wynika z kapłaństwa powszechnego, w którym mamy udział dzięki przyjętemu sakramentowi chrztu. Dlatego każdy wierny może je przyjmować, a niektórych nawet udzielać.

Waga udzielanych sakramentaliów decyduje o tym, kto ich udziela:

- biskup sprawuje sakramentalia, które odnoszą się do całej wspólnoty diecezjalnej (np. poświęcenie kościoła i ołtarza),
- kapłani sprawują sakramentalia, które są celebrowane w parafii,
- diakoni sprawują sakramentalia związane z sakramentami, których mogą udzielać (np. pobłogosławienie wody chrzcielnej),
- alumn seminarium duchownego ma prawo błogosławić pokarmy na stół wielkanocny,
- rodzice mogą błogosławić swoje dzieci znakiem krzyża i dobrym słowem.

Znak krzyża możemy z kolei uczynić sami, ponieważ jest on ważny głównie dla nas samych.

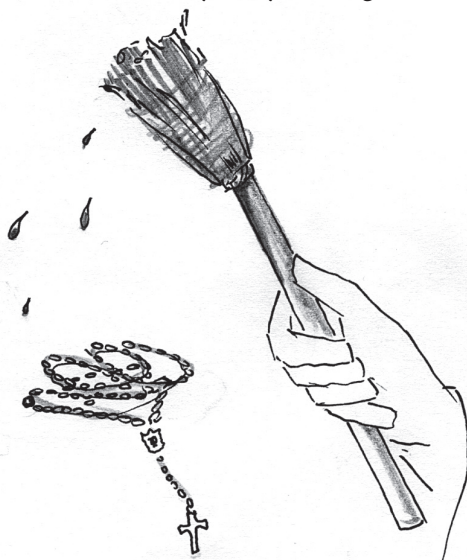
Sakramentalia zostały ustanowione, aby uświęcać w kościele pewne posługi (np. nadanie funkcji lektora), stany życia (np. złożenie ślubów zakonnych), okoliczności życia chrześcijańskiego (np. błogosławieństwo pielgrzymów lub matki oczekującej przyjścia na świat dziecka) oraz różnych przedmiotów (np. błogosławienie wody, pojazdów).

Obrzędy sakramentaliów zawierają modlitwę oraz określony znak, np. pokropienie wodą święconą, nałożenie rąk. Z sakramentaliami spotykamy się bardzo często, ponieważ należy do nich błogosławienie wody święconej, medalików, szkaplerzy i innych przedmiotów, czynienie znaku krzyża,

posypanie popiołem, nakładanie rąk, pokropienie mieszkania podczas kolędy, nałożenie paliusza przez biskupa, nałożenie stuły przez kapłana, uczynienie znaku krzyża wodą święconą przy wejściu i wyjściu z kościoła. Trudno wymienić wszystkie sakramentalia, ponieważ liczba czynności przygotowujących ludzi do przyjęcia łaski Bożej w sakramentach jest bardzo duża. W ten sposób każdy wierny ma udział w sakramentaliach. Niektóre z nich czynimy każdego dnia, np. znak krzyża, którym rozpoczynamy i kończymy modlitwę.

Ogólnie można powiedzieć, że są to różne czynności, które wykonuje kapłan lub ludzie wierzący, które nie są sakramentami. Wyróżniamy wśród nich:

- poświęcenia, których celem jest wyłączenie poświęcanych przedmiotów z życia codziennego i przekazanie ich na wyłączną służbę Bogu,
- błogosławieństwa, których celem jest pobłogosławienie osób i różnych przedmiotów, aby służyły uświęcaniu życia codziennego.

60. Sakramentalia

Można dokonać następującego podziału sakramentaliów:

Ustanawiające	Upraszające
obrzędy profesji zakonnej, ustanawiające w posługach (lektora, akolity, nadzwyczajnego szafarza itd.), błogosławieństwo opata, ksieni, konsekracja kościoła, ołtarza, błogosławieństwo kościoła, ołtarza	błogosławieństwo, obrzęd obmycia nóg w Wielki Czwartek, procesje pokutne, znak krzyża świętego, roczek pogrzeb, egzorcyzm

235

Przez długi czas w Kościele nie czyniono podziału między sakramentami a sakramentaliami. Pierwsze podziały wprowadzono dopiero w XII w. Jednak dopiero na przełomie XIX i XX w. dokonano ostatecznego wyodrębnienia sakramentaliów. Zmiany te zatwierdził ostatecznie Sobór Watykański II. Zajął się on również dokładnym rozpatrzeniem liturgii sakramentaliów.

Jeżeli zajdzie taka potrzeba, to Stolica Apostolska może ustanowić nowe sakramentalia. W Kościele na terenie Polski obowiązują *Obrzędy błogosławieństw dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*.

⇒ *Co to są sakramentalia?*

Sakramentalia to święte znaki, które na podobieństwo sakramentów wskazują przede wszystkim na duchowe dobra osiągnięte dzięki wstawiennictwu Kościoła. Przygotowują one ludzi do przyjęcia właściwego skutku sakramentów i uświęcają różne okoliczności życia.

1. *Zastanów się i napisz:*

- w jakich sakramentaliach, udzielanych przez kapłana, już uczestniczyłeś,
- jakie sakramentalia udzielił ci twoi rodzice,
- jakie sakramentalia, na mocy kapłaństwa powszechnego, możesz wykonać sam.

2. *Wyjaśnij swoimi słowami myśl bł. Jakuba Alberione: „Nasze życie, nawet jeśli jest długie, składa się z minut i to uświęcanie minut jest sekretem świętości.”*

